

По НПК

В чл.240, във връзка с чл.237–239 от НПК, е предвидена възможност да се изготви видеозапис на разпита на обвиняемия, както и при други действия по разследването.

Целта на видеозаписа по чл.240 от НПК е да материализира разпита на обвиняемия или на друго действие по разследването. Той се явява особен вид доказателствено средство, с което не се възпроизвеждат доказателствата за извършване на дадено престъпление, а обстоятелствата, при които е извършен разпитът на обвиняемия, т.е. видеозаписът има спомагателно вътрешно процесуално значение само срещу евентуални възражения, че при извършването на определени процесуални действия не са съобразени (най-общо) изискванията на закона.

Поле за размисъл

Без да се отрича полезността на този начин на използване на звукозаписа по чл.240 от НПК, може да се помисли за едно много по-широко приложение, включително и като валидно доказателствено средство по отношение на извършено престъпление. Съображенията за това са следните:

– видеозаписът на дадено събитие, явление, включително и престъпно деяние, съставлява възможно най-обективно, т.е. абсолютно адекватно отражение на обстоятелствата, предмет на доказване в наказателния процес, поради което е много по-надеждно доказателствено средство, отколкото са например свидетелските показания;

– веществените доказателствени средства са немите и безпристрастни свидетели на събитието на престъплението; те не грешат в своите възприятия, нито при възпроизвеждане на събитието, те нямат пристрастия, чувства, заинтересованост и др.;

– когато видеозаписът е обективно и валидно доказателствено средство, не може да има никакво съмнение, че той се явява възможно най-качественият източник на информация, включително и за нуждите на наказателния процес;

– единствените усилия, които законодателят следва да положи на тази основа, са да се гарантира автентичността на видеозаписа и това е напълно възможно с предвиждането на техническа експертиза при неговото оспорване или служебно – във всички случаи. Потвърди ли се автентичността на видеозаписа, не може да се намери нито един смислен аргумент срещу използването

на видеозаписа като пълноценно доказателствено средство в наказателния процес. Впрочем, такава е практиката във всички демократично развити европейски държави, а така също и в САЩ.

По други закони

1. По Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) и Правилника за прилагане на Закона за Министерството на вътрешните работи (ППЗМВР) – чл.66 от ЗМВР и чл.70 от ППЗМВР: за осъществяване на явно наблюдение, след предварително уведомяване на граждани, което се допуска за:

- превенция и разкриване на престъпления и нарушения на обществения ред (чл.70, ал.4 от ППЗМВР);
- регулиране на пътния трафик и подобряване безопасността на движение по пътищата;
- охрана на държавна и общинска собственост;
- в други случаи, посочени в закона (чл.70 от ППЗМВР).

2. По ЗМВР и Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ЗДАНС) при осъществяване на тайно (скрито) наблюдение за:

- охрана на държавната граница (чл.85 от ЗМВР)
- охрана на специални обекти (чл.107 от ЗМВР)
- разкриване на престъпления от общ характер (чл.139 от ЗМВР), както и във връзка с националната сигурност (чл.12 от ЗСРС)
- оперативно-издирвателна дейност, когато не е образувано досъдебно производство (чл.140, ал.1, т.6, чл.141, чл.145 от ЗМВР).

Разминаване

Проблемът тук е, че чл.145 от ЗМВР от една страна предвижда, че веществените доказателствени средства, изготвени и събрани в процеса на оперативно-издирвателната дейност, се предоставят на съответните органи на съдебната власт (в случая на прокурора) при условия и ред, определени със закон, а от друга – НПК не предвижда реална възможност за използването им, т.е. между ЗМВР и НПК по отношение на ВДС (преди образуване на досъдебното производство) съществува очевидна непоследователност, която не е в интерес на правосъдието и следва да бъде отстранена.

Наложително е в чл.172, ал.1 от НПК да се предвиди възможност ВДС да се използват и за разкриване на престъпления, съгласно задачите на НПК (включващи и разкриване на престъплението – чл.1, ал.1 от НПК), както и в чл.209 да се създаде нова ал.3, в която да се посочи, че органите на МВР и ДАНС, при разкритите от тях престъпления, са длъжни да направят писмено съобщение до прокуратурата, заедно с ВДС, включително и от видеонаблюдение.

3. По Закона за движение по пътищата (ЗДВП)

Това е може би единственият конкретен случай, в който законодателят изрично е определил същността на резултатите от използването на видеонаблюдението (а не само чрез предназначението им с посочване на целта).

Видеонаблюдението е способ за доказване в административнонаказателното производство (чл.165, ал.2, т.6). За установяване на нарушенията на правилата